

PROCEDURY Jak sobie pomóc w sporze z fiskusem

Wystąpienie o interpretację do dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej nie zawsze przynosi pożądaný efekt. Dlatego, aby zabezpieczyć swoją pozycję w razie kontroli podatkowej, warto zgromadzić zawnazu odpowiednią dokumentację.

WOJCIECH KROK SZYMON PARULSKI

W poprzednim artykule dotyczącym zarządzania ryzykiem podatkowym („Jak skutecznie prowadzić spory podatkowe”, DF z 6 maja br., str. D6) omówiliśmy pewne ogólne założenia dotyczące identyfikacji takiego ryzyka oraz zabezpieczania przed nim, a w szczególności analizowaliśmy, kiedy warto wystąpić o interpretację indywidualną. Pytanie jednak co robić, kiedy wystąpienie o taką interpretację nie jest pożądané, z powodów które omówiliśmy. Jak wtedy można zabezpieczyć swoją pozycję podatkową?

Wbrew pozorom możliwości jest sporo

Pierwszym podstawowym działaniem, które podatnik powinien podjąć, kiedy identyfikuje ryzyko w podatkach, jest właściwe, wewnętrzne udokumentowanie jego decyzji podatkowych i tworzenie własnej dokumentacji zdarzeń doniosłych podatkowo. Należy bowiem zdać sobie sprawę, że bardzo często o kierunku interpretacji przepisów prawa podatkowego, w momencie kiedy zaistnieje spór, przesądza nie ta czy inna wykładnia, ale stan faktyczny będący podstawą tej interpretacji.

PRZYKŁAD

Przypuśćmy że podatnik zidentyfikował braki magazynowe. Zupełnie inaczej będzie wyglądać jego sytuacja podatkowa, jeżeli sporządzony zostanie protokół inwentaryzacyjny, w którym przyczyny tych braków zostaną wyjaśnione. Podobnie, dla udokumentowania klasyfikacji towaru czy usługi dla celów traktowania na gruncie VAT przydatne jest jasne określenie tej klasyfikacji w umowie albo oświadczeniu klienta.

Ewidencja księgową

Zasada jest prosta. Jeżeli przepisy podatkowe uzależniają określone, korzystne traktowanie danej transakcji albo zdarzenia od pewnych faktów, to podatnik powinien udokumentować te fakty, najlepiej w swojej ewidencji księgowej.

Pamiętajmy bowiem, że ewidencja księgową prowadzona przez podatnika to dokument o szczególnej mocy dowodowej. Zgodnie bowiem z art 193 § 1 ordynacji podatkowej (dalej: o.p.), księgi podatkowe prowadzone rzetelnie i w sposób niewadliwy stanowią dowód tego, co wynika z zawartych w nich zapisów. Ordynacja podatkowa stanowi, że księgi są prowadzone niewadliwie, jeżeli forma ich prowadzenia jest zgodna z przepisami, a rzetelne są wtedy, gdy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Jeżeli więc podatnik jest w stanie właściwie udokumentować, również dokumentami wewnętrznymi, a następnie zaksięgować, określone zdarzenia, to jego pozycja w przypadku ewentualnego sporu znacznie się wzmacnia. Organy

podatkowe mogą oczywiście podważać wiarygodność prowadzonej ewidencji księgowej, Ordynacja podatkowa zawiera specjalny przepis, art. art 193 § 6, który nakazuje w takiej sytuacji sporządzić protokół z badania ksiąg podatkowych, gdzie zostaną wskazane błędne zapisy. Jednak te błędy organ podatkowy musi wykazać. I to na nim w takiej sytuacji ciąży obowiązek zgromadzenia dowodów.

Dobrze jest uzyskać opinię

Drugim przydatnym instrumentem zabezpieczenia pozycji podatkowej, znanym od zawsze, jest stara dobra opinia podatkowa. W tym przypadku celem uzyskania opinii nie jest jednak wyjaśnienie wewnątrz organizacji jak stosować przepisy prawa, ale udokumentowanie takiej interpretacji na wypadek ewentualnej kontroli. W momencie kiedy kontrolujący pytają o jakiś kontrowersyjny temat, gdzie – ich zdaniem – istnieje szansa na przypis, podatnik stwierdza, „Tak, tę kwestię już analizowaliśmy” i wręcza kontrolującemu opinię potwierdzającą jego stanowisko. Bardzo często po takiej rozmowie kontrolujący więcej nie wracają do tematu.

Nie bez znaczenia jest też fakt, że uzyskanie opinii podatkowej dokumentuje, że podatnik dołożył należytej staranności przy interpretacji przepisów, a więc nie może ponosić odpowiedzialności karnej skarbowej, gdy nie można przypisać mu zamiaru uszczuplenia podatku. Opinie podatkowe przydają się jeszcze do udokumentowania tzw. utrwalonej praktyki (patrz ramka).

Stanowiska innych organów

Wreszcie ostatnią formą potwierdzenia pozycji podatkowej przedsiębiorcy jest wykorzystanie możliwości innych organów państwowych. Pamiętajmy, że w bardzo wielu przypadkach podatkowo-prawny stan faktyczny jest pochodną zdarzeń z innych dziedzin prawa, za które odpowiedzialne są inne organy państwowe.

PRZYKŁAD

Organami właściwymi w zakresie kwestii budowlanych, z którymi związany jest wymiar podatku od nieruchomości, są inspektoraty nadzoru budowlanego. Za kwestie dotyczące energetyki odpowiada Urząd Regulacji Energetyki. W sprawach giełdowych mamy Komisję Nadzoru Finansowego. Praktycznie w każdym obszarze gospodarki możemy zidentyfikować instytucję państwową, która zań odpowiada.

Najczęściej takie instytucje są skłonne przedstawić stanowisko lub przynajmniej wyjaśnienia w odniesieniu do kwestii, które są istotne podatkowo. Takie stanowisko, oprócz tego, że stoi za nim powaga danej instytucji państwowej, stanowi według ordynacji podatkowej dokument urzędowy. Zgodnie z art. 194 o.p., dokumenty urzędowe sporządzone w formie określonej przepisami prawa przez powołane do tego organy władzy publicznej stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone.

Oczywiście, możliwe jest obalenie ustaleń zawartych w takim dokumencie, ale w praktyce organom podatkowym bardzo trudno jest podważyć stanowiska innych urzędów, a więc bardzo często taki dokument zapewnia bezpieczeństwo podatkowe porównywalne z interpretacją indywidualną.

Mamy nadzieję, że zarówno ten, jak i poprzedni artykuł pokazały Państwu, że zarządzanie ryzykiem podatkowym nie sprowadza się jedynie do występowania interpretacje. Ale co w sytuacji kiedy problemy już się zaczęły? Kiedy trzymamy w

ręku postanowienie o wszczęciu postępowania podatkowego albo kontrolujący oczekują na recepcji? Będzie o tym mowa w następnej części cyklu.